

31.05.2016

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 25.4.2016 Dnro YM008:00/2015

Etelä-Savon ELY-keskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Etelä-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan jo nykyisellään YVA-hankkeissa ennakkoneuvottelu on käytössä, tosin ei aivan kattavasti ja sen lisääminen lakitekstiin vakiinnuttaa neuvottelun roolin prosessissa. Perustellun päätelmän lisääminen lakiin lisää YVA-prosessin uskottavuutta yleisön silmissä ja YVA-prosessin merkittävyyttä lupaprosesseissa. Tähän asti tulkinta YVAN huomioonottamisesta lupaprosesseissa on ollut miltei täysin lupaviranomaisten harkinnassa.

Lakiluonnoksessa YVAN ja hankekaavan yhdistäminen perustuisi sopimukseen. Yhdistämisen vaihtoehtoista kevyempi A on selkeämpi toteuttamisen kannalta. Mm. YVAL 5.2 §:n, 8 a.3 §:n ja 11 a §:n perusteella näin voidaan tehdä nykyisenkin lain pohjalta mukaan lukien sisällön koordinoiti. Vaihtoehto B lisää kuntaviranomaisen työmäärää ja osaamisvaatimuksia. Tässä kohtaa konkretisoituu erityisesti viranomaisen osaamisvaatimus. Kuntapuolen kaavoittajat tarvitsevat lisää koulutusta tai kurssitusta YVA-prosessista, sillä vaikutusten ja niiden merkittävyyden tunnistaminen on YVAN keskeistä osaamista ja varmistaa oikein mitoitettun YVAN, luvan ja kaavan. Harvasta kunnasta löytyy kaavoitusviranomainen ja aniharvas ta niin pätevä, että hallitsisi kaavoituksen lisäksi YVA-menettelyn - puhumattakaan, että osaisi vastata niihin kysymyksiin, joihin ELYjen lukuisat asiantuntijat nykyisen menettelyssä vastailevat

On jo olemassa esimerkkejä, joissa kunnan kaavahankkeen toteuttaminen vaatii YVAN hankeluettelon ylittävän määrään luonnonvarojen ottamista, jolloin kunta on kaavoittaja ja hankkeesta vastaavan roolissa. Miten tähän sopisi vielä kasvatettu rooli YVAN läpiviemisessä? Lakiluonnoksessa jää jonkin verran avoimeksi, se missä kohtaa prosessia on valitusoikeus YVAN riittävydestä, rakennusluvassa vai jo kaavan yhteydessä? Miten kunnan puolueettomuus varmistetaan, kun kunnalla on suuri intressi esim. elinkeinotoiminnan edistämiseen? Nykyisen lainsäädännön perusteluissa on pohdittu puolueettomuutta ELYn sisällä esim. liikennehankkeissa ja vastuualueiden riippumattomuutta.

Lakiluonnoksessa tulisi ottaa huomioon tulevia organisaatiomuutoksia ja YVA-yhteysviranomaisen sijoittumista tuleviin organisaatioihin, ottaen huomioon erityisesti kaava-YVAN tarpeet osaavasta viranomaisesta.

YVA-lain mukainen kuuleminen on laajempaa ja osallisten joukko suurempi kuin MRL:ssä. Tuleeko yleisö/osallisten kuulemisille oma vaihtoehto yhdistetyssä kaavaYVAssa vai noudatetaanko YVA-lain mukaista hyvää osallistumismahdollisuutta varmistelevaa kuulemistä?

Lausunto annettavien tietojen laajuudesta hankkeesta vastaavalle kuulostaa uudelta menettelyltä. Käytetäänkö tässä terminä arviointisuunnitelma vai osallistumis- ja arviointiohjelma? Yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta kaavaan yhdistetyssä YVAssa on hyvä, mutta miksi ei ole lausuntoa myös arviointiohjelmasta, vai käydäänkö asia läpi viranomaisneuvottelulla? Arviointiohjelmalausunto tulisi mielestämme säilyttää kaavaan yhdistetyssä YVAssa. Myös kaavoittajan on julkaistava arviointiselostus www-sivuillaan. Käytännön työn kannalta on järkevää useiden sijaintivaihtoehtojen tapauksessa, että YVA-selostus käsitellään yhdessä kaavaluonnoksen kanssa ja kaavaehdotus omana menettelynä myöhemmin.

Jos kaavoittajat eivät ota huomioon YVAa valitusoikeus YVAssa voisi näissä tapauksissa sijoittua kaavan hyväksymisen yhteyteen, sen vaatiminen vasta rakennusluvassa aivan liian myöhäistä kokonaisuuden ja YVA-direktiivin tarkoituksen näkökulmasta.

YVA-lain uudistuksen yhteydessä olisi hyvä tarkistaa myös hankeluetteloa vastaamaan paremmin nykytilannetta mm. ottaen huomioon YSL:n ympäristöluvan vaativien laitosten luettelon. Hankeluettelo voi hankaloittaa tarpeettomasti biotalous- ja kiertotaloushankkeiden etenemistä, joko liian pienien hankkeiden luettelomisella tai hanketyypin kokonaan puuttumisella (käynnistää mahdollisesti tarveharkinnan).

Ylijohtaja

Pekka Häkkinen

Ympäristönsuojelun asiantuntija

Anni Panula-Ontto-Suuronen